

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Za 1. avgust

je komunistična internacionala (Kominterna) pripravljala revolucionarne akte po vseh državah sveta. Imel je to zopet biti dan, ko naj komunizem ali boljševizem pokaže svojo notranjo silo in po možnosti izzove v posameznih državah tudi cele revolucije. Skoro po vseh evropskih državah in tudi v Ameriki so oblasti zlasti tekom tekočega meseca razkrile cele zarote, ki so bile v tej smeri zasnovane, izvršile so se neštete aretacije in cela vrsta procesov proti komunistom je na vidiku. Komunistov dogodki minolih let še niso izučili. Ze lanskega nastop 6. julija je bil zanje velika blamaža. Vkljub vsemu pa so se tudi letos po vsem svetu pripravljali na svoj veliki nastop. Na zunaj bi se bila stvar izvršila s pohodi po ulicah, kjer bi naj Kominterni s čim mogoče večjim kravalom protestirala proti imperijalizmu in vojniam. Tudi to bi komunistom letos menda nekoliko težko šlo od srca, ker še vedno nismo prebrodili nevarnosti, ki danes v resnici ogroža svetovni mir: da izbruhne krvavi ples med boljševiško Rusijo in Kitajsko. Kako neki bi protestirali proti vojni, za katero so se v Rusiji še nedavno vršile navdušene manifestacije in celo poskusne mobilizacije komunističnih mas?

Dogodek s komunistom Celanom v Dubrovniku, ki je ustrelil dva orožnika in pobegnil, aretacije raznih drugih komunistov po naši državi in zlasti dogodek v soboto jutraj v Samoboru, kjer se je v neki hiši utaborila skupina komunističnih teroristov in se spustila v bitko s policijo, odkritje v zemljo zakopane komunistične tiskarne v Zagrebu itd., to so stvari, ki se morda prvi hip v javnosti obravnavajo nekoliko preobširno in s prevelikim akcentom važnosti. In vendar dajo misliti. Nedvomno je, da je tudi v naši državi mnogo ljudi, ki so zapeljani po lepih frazah in ki v svojem težkem položaju upajo rešitve od svetovne revolucije, ki bi naj kakor v Rusiji dala vso politično in gospodarsko moč v roke proletarijatu; so zopet taki, ki pričakujejo od novega svetovnega požara za sebe osebnih koristi; so pa tudi tretji, ki dobivajo od kominterne v Moskvi bogate nagrade za njih rovarski posel v raznih državah, ki ne delajo iz idealnih motivov, ampak edino zato, da na stroške Kominterne dobro živijo.

Nedvomno je, da niti duševna mentaliteta našega naroda niti njegova gospodarska in socialna struktura ne tvorita in ne moreta tvoriti podlage za kakšne komunistične eksperimnetne v naši državi. Zato so blazni oni, ki se spuščajo v poskuse, kateri so vnaprej obsojeni na smrt. Veliki angleški narod je nedvomno i duhovno i gospodarsko daleč pred nami. In vendar vidimo, da celo angleška delavska vlada z vso odločnostjo odbija vsakršno misel na to, da bi se aplicirale v Angliji in njenih dominijonih komunistične ideje in metode. Nasprotno, angleška delavska vlada si sicer želi sporazuma z Rusijo, vendar samo pod pogojem, da Kominterni opusti za bodoče vsak poskus komunistične agita-

Energični ukrepi proti komunističnim teroristom

PRIPRAVE KOMUNISTIČNIH TERORISTOV ZA 1. AVGUST. — PO VSEH OBRATIH SE MORA VRŠITI DELO 1. AVGUSTA BREZ VSAKEGA PRESTANKA. — TERORISTI IZ MOSKVE V NAŠI DRŽAVI.

ZAGREB, 30. julija. V zvezi z odkritjem komunističnega terorističnega gnezda v Samoboru pri Zagrebu, kjer so bili v boju s policijo ustreljeni trije komunistični teroristi, je izvršila policija v Zagrebu številne aretacije sumljivih elementov. Tudi po vseh drugih večjih centrih države so bile izvedene aretacije. Med drugimi listinami je našla policija sezname, iz katerih je razvidno, da so dobivali komunisti denarna nakazila iz Moskve. Našli so pri njih tudi orožje in večje množine eksplozivnih snovi.

Radi teh izredno zanimivih odkritij je ukrenila zagrebška policijska direkcija povodom bližajočega se 1. avgusta stroge in zelo obsežne korake, da že vnaprej onemogoči vsako komunistično manifestacijo. Policijski direktor dr. Bedeković je izdal med drugim razglas, da se mora v vseh obratih vršiti normalno delo brez vsakega

prestanka. Delavci, ki 1. avgusta ne bi prišli v svoje delavnice, bodo aretirani in pozvani na odgovor. Delodajalci so obvezani, da morajo vsakega delavca, ki bi izostal od dela, takoj prijaviti policijski direkciji.

Ker se komunistični teroristi poslužujejo tudi nasilstev, je dobilo vse policijsko moštvo ukaz, da se pri najmanjšem odporu takoj posluži strelnega orožja.

Policija je dalje zvedela, da je prišlo iz Moskve že več komunističnih teroristov v Jugoslavijo, ki so vsi absolvirali v Moskvi teroristično šolo. Policiji se je tudi že posrečilo, da je izsledila in aretirala voditelja teroristične akcije v naši državi. Policija opozarja dalje na to, da se komunistični agitatorji in voditelji poslužujejo dijaških legitimacij, ki so ponarejene po legitimacijah beograjskih in zagrebških univerzitetnih študentov.

Sestava naše delegacije za konferenco v Haagu

BEOGRAD, 30. julija. Jugoslovanska delegacija za veliko politično reparacijsko konferenco v Haagu, ki se bo vršila najbrže 6. avgusta, je sestavljena sledeče: Vodja delegacije je zunanji minister dr. Marinković, člani pa: pariški poslanik dr. Spalajković, londonski poslanik Gjurici, naš zastopnik v reparacijski komisiji Bošković in namestnik zunanjega ministra dr. Kumanudi. Zunanji minister dr. Marinković odpotuje 2. avgusta iz Beograda v Zlatibor, nakar odide vsa delegacija skupno v Haag.

Pogajanja med Rusijo in Anglijo

LONDON, 30. julija. O prvem sestanku zunanjega ministra Hendersona s sovjetskim poslanikom Dovgalevskim v Parizu, ki ima posebna pooblastila, je bil izdan včeraj uradni komunik, ki pravi, da je trajal razgovor med obema državnikoma pol ure. Vršilo se je prijateljsko posvetovanje o sedanjem položaju odnosajev med obema državama. Tako Henderson kakor tudi Dovgalevski sta razložila stališče svoje vlade. Končno je izjavil Dovgalevski, da bo o prvem sestanku z ministrom Hendersonom poročal v Moskvo in upa, da se bodo mogla pogajanja nadaljevati že v torek ali sredo.

cije v britanskih zemljah. Tem manj je naravno misliti na možnost realiziranja komunističnih utopij v naši državi. Oni možje in mladeniči pri nas, ki se — bodisi iz fantastičnega idealizma ali iz pustolovskih ali pa iz egoistično-materijalističnih razlogov — udajejo iluzijam komunistične revolucije, bodo prej ali slej razočarani morali uvideti svojo usodno pogreško.

Zdi se nam pa na drugi strani tudi, da v slikanju boljševiških podvigov pri nas tudi ne smemo iti predaleč in slikati vražja na steno. Ne dvomimo, da obstoja po

Smrt komandanta beograjske posadke

BEOGRAD, 30. julija. Ob 2. ponoči je umrl tukaj v starosti 62 let za pljučnico komandant beograjske garnizije, general Mirko Milosavljević.

„Bremenova“ dirka proti Evropi

BREMERHAVEN, 30. julija. Pomorski kolos »Bremen« vozi na povratku iz Newyorka proti Evropi s hitrostjo 27 vozlov na uro in je že v ponedeljek prehitel francoski brzi parnik »Isle de France«, ki je odplul celih šest ur pred »Bremenom« iz Newyorka.

400 ur v zraku

ST. LOUIS, 30. julija. Letalo »St. Louis-Rodin« je postavilo nov rekord v vzdržanju v zraku. Sedaj je že neprestano 400 ur v zraku in je potolklo že lasten rekord. Bencin, olje in živila dobavljajo pilotom in letalu s tankanjem iz letal, ki plovejo nad rekorderjem.

Pomorska razorožitvena konferenca v Londonu

LONDON, 30. julija. Kakor poročajo iz Washingtona, je predsednik Zedinjenih držav, Hoover, baje izrazil željo, da naj bi se vršila pomorska razorožitvena konferenca v Londonu.

Uročinski val u Zedinjenih državah

NEWYORK, 30. julija. Iz vseh delov Zedinjenih držav prihajajo poročila, da je nastopil nov vročinski val. V Newyorku je dosegla temperatura v senci 34 stopinj Celzija.

Bitka u kaznilnici

NEWYORK, 30. julija. V najstarejši kaznilnici v Newyorku, kjer je 1.700 kazencev, je prišlo včeraj do upora. Med šetanjem na dvorišču sta prišla dva kaznenca k jetniškim paznikom ter jim bliskoma nasula amonijaka v oči. Nato sta jih razorožila in jim odvzela ključke, nakar so kaznenici oplenili orožarno in s puškami in revolverji napadli stražo pri glavnem vhodu. Straža je pričela nato streljati s strojinicami in je poglala upornike nazaj. Boj je trajal do večera in so uporniki zažgali več celic. Ko so prišli gasilci, da pogase ogenj, so uporniki dva ubili. Tekom boja sta padla dalje dva jetniška paznika in dva kaznenca, več pa jih je bilo ranjenih. Šele, ko je došla izdatna pomoč, se je posrečilo upor zadušiti. Le 12 kaznencem se je posrečilo pobegniti čez zid, ostale pa so vtaknili zopet v okove. Vsi voditelji upora bodo po ameriških zakonih obsojeni na smrt.

Brv že popravljajo.

Naše tozadevno opozorilo pred kratkim, da je dravska brv na koncu ob desnem bregu zelo nevarno defektna, je v toliko zaleglo, da so davi začeli v popravilnem brvi. Hlodi so tako trhli, da je bil pač zadnji čas, da so se merodajni pobrigali za restavriranje tako močno frekventirane brvi.

Težka nezgoda na cesti.

Včeraj je vozil posestnik Alojz Nekrep po Tržaški cesti in zavil na Državno cesto. Pred hotelom »Mariborski dvor« je podrl s konjem 78letno Marijo M u m, prebivalko mestne oskrbnišnice. Starica je prišla izpod konja pod voz ter si strla roko; tudi v zapestju leve roke je dobila znatno rano, dočim ji je nos zmečkalo. Ponesrečenka, ki je preslišala voznikov klic, je sama zakrivila nesrečo, ker je tik pred vozom hotela prekorčiti cesto. Alojzij Nekrep je s pomočjo dveh sopotnikov naložil ponesrečenko na svoj voz in jo odpeljal v bolnico. Stanje ponesrečenke je zelo resno.

Nobenih aretacij!

Po daljšem presledku ni bilo od včeraj na danes prav nobene aretacije. Devetnajst vloženih prijav obravnava 6 slučajev avtomobilskih in kolesarskih nesrečnosti, 2 tatvine, 1 vlom, po 1 težko in lahko telesno poškodbo, 5 obrtnih prestopkov in 3 najdbe, oz. zgube.

Radl otrok

nastane po hišah toliko nepotrebnih prepirov in ekscesov, da je težko opisati. Včeraj se je neki trgovski potnik tako zavzel za svoje otroke, da je z držajem otepača prizadajal 13letnemu Mirku Paglavcu 15 cm dolgo močno potplutbo. Slučaj bo imel svoj finale na sodišču.

Stoletnico

slavi letos javna državna knjižnica v Odesi, ki šteje danes 800.000 knjig. Ustanovljena je bila l. 1829 na inicijativo politika in novinarja A. Levšina. In je bila prva javna knjižnica v ruski provinci.

Po pasjih dneh

O MARIBORSKIH KOPALIŠČIH IN KAJ SE V NJIH GODI, O MARIBORSKEM TLAKU IN O MARSICEM DRUGEM.

Ne vem, je li naslov tega članka do celja pravilen, smatram pa, da je glavni karakteristikon pasjih dni, huda vročina, po sobotnem in nedeljskem pohlevnem dežju z ozirom na svojo visoko nepotnost za letos precej končnoveljavno popustila, na precejšnjo žalost nešteti trum vnetih kopalcev, ki so molili v vročem juliju razun drugih boginj tudi boginjo Dravo.

Povsod, nad mestom, pod mestom in v mestu samem, na desnem in levem bregu, kjerkoli vali naša »bistra hči planin« svoje sivoumazane valove, je dan zadnem mrgolelo temnopoltnih in belokožnih teles obojega spola in vseh starosti in vse to ljudstvo se je vdajalo nerušni, a prijetni domnevi, da je na — letovišču in sicer na ne posebno dragem, ako se je posluževalo brezplačne kopeži na Schmiedererjevi »plaži« pod Mariborskim (Felberjevim) otokom in na malo dražjem, ako se je zatekalo k Käferju, Kristjanu ali k Katri. Nu, skoro na mestu je pa bila beseda »letovišče«, ako se je kdo ojunail in se potrudil do Gaubejeve bistriške plaže. Je lepa ta beseda »plaža«, ima nekaj impozantno velemestnega na sebi, visi na njej nimbus Beograda in Zagreba, ki imata tudi »plaže« in je beseda tudi v jezikovnem oziru zanimiva; prihaja namreč od laške besede »spiaggia« in pomeni toliko, kakor obala, breg.

Na mariborskih plažah se godi marsikaj. Med drugimi manj važnimi dogodki se posebno odigrava spajanje manj ali več rahlih vezi — o trdnjejši skoro ni govora — med drhtečimi srci mlajših in starejših mariborskih Adamov in Ev, ki se pogostoma skoro izneverjajo svojemu originalnemu kostumu. Je pa to vse človeško in »tout comprendre...« in je že precej žalosten znak dekadence, da ne rečem dekompozicije, ako se kdo ne more več povspeti do — milo rečeno — občudovanja. Pa je ta pot malo opolzka in ni dobro za javno moralo, ako daje kdo povod za gotova razmišljanja.

Pa se gode tam doli ob Dravi tudi čudne stvari, ki skoro diše po prečočloveškem. V polpreteklem času nekda stoji na visoki skali in gledam, kako se akrobatsko-spretno kreče slok, učen gospod, bujnih plavil las v sivih vodah; na prsni plava in na hrbtu, po strani jo reže, se potaplja in zopet prikazuje, puha in kiha, zopet izgine pod gladino, a se... Ježeš Marija!!!... pokaže naenkrat na gladini mesto plavalove glave mladeničeve, v julijskem solncu se magično blesteča absolutno plešasta lobanja, ki je bila pa trdno in anatomske zvezana z istim vratom, na katerem je prej stolovala bujnoplavalasa. V trenutku sem skoro onemel nad tem čudežem, a sem, ker marsikaj naglo razumem, kmalu prišel na sled »kunšti« tega neprostovljivega transformista. Stvar je namreč takaka: tisto glavo je najprej pokrival izdelek nakega mariborskega Figara, a je bil ta izdelek prilepljen na glavo s kaj ničvrednim fiksativom, ki ga je voda zmehčala, vsled česar je izdelek, reče lasulja, splaval tja doli proti Dupleku. Dejstvo je, da je po katastrofi mladenič naglo izginil iz vode v svojo kabino in jo z obrisačo pokrit, oblečen seveda, urnih kraz odkuril proti mestu. — Dejstvo je tudi, da je še istega večera isti mladenič jako podjetnih kretanj ogrozil srca Mariborčank po mestnih ulicah z »duplikatom« na glavi. Previdnost je lepa čednost in so previdni ljudje vedno previdni z duplikati.

Napisal sem to zgodbo, ker ne bi bilo prav, da bi bila izgubljena za zanamce in tudi iz razloga, ker je kronistova dolžnost, da zabeleži vsako tako imenitno dogodivščino in je ne zakrije s kopreno pozabnosti, kakor ono o medalji za rešitev življenja, ki jo je zaslužila in ne dobila mariborska mestna občina. Je bila namreč stvar takale. Mestna občina ni hotela letošnjega februarskega visokega snega z ulic odkidati, solnce je bilo brez moči in ga ni moglo dolgo raztaliti, pa je skočilo mlado lepo otroče v svoji živahni objestnosti mamici iz naročja skozi okno s prvega nadstropja na ulico, z glavo naprej — v visoki sneg. Prav nič žalega se otročku ni zgodilo in nadebudno živ-

ljenje njegovo je bilo rešeno po zaslugi mariborskega mestnega magistrata, ki pa še vedno čaka na medaljo, kar ni prav, kakor tudi to ne, da kronisti takih stvari pravočasno ne registrirajo. S čemer je drugi del naprave poravnani!

Pa vrnimo se k kopališču! Daleč je od brega tja do globoke vode, kjer človek lahko izkazuje strmečim gledalcem svoje plavalne umetnosti, a ni le dolga pot do tja, pač pa tudi trnjeva, s skalami in ostrim kamenjem posuta, da kar nohti pokajo in se kurja očesa obtočjejo in se človek maja in opoteka, kakor da bi bil prišel ravnokar iz — pušenšanka. In res je, gospod urednik, preklicano spominja ta pot v globoko vodo na oni ozki kos zgornje Gosposke ulice, ki se ljubko ovija ob Tegetthoffovo rojstno hišo in ki bi radi svojih imenitnih lastnosti zaslužil imenitno ime. Predlagal bi, da bi se ta del ulice v eni prihodnjih petkovih magistratnih sej prekrstil v »Ulico cvilečih kurjih očes«, kajti ta res zacvilijo, ko mora njih nesrečni posestnik tavati po onih rižah, skalah, luknjah, kanalih in brazdah, ki tvorijo ta dični del mariborskega makadama. Ojunajte se, gospodje na magistratu, ter izposodite si, če drugače ne gre, tisoči del kaldrmine, ki se je uporabila za tlakovanje periferne ulice v Melju tja proti Št. Petru. Popravite ta košček ceste v srcu Maribora in valežna Vam bodo kurja očesa trpečega meščanstva. Pri tej priliki ne zabite tudi na neposreden dohod in odhod na mariborski državni most, ki ga preklinja vsak pošten kolesar in fjakar, vsak kmečki in mestni voznik in vsak avtomobilist z ozirom na dobrobit osi svojega vozila. Tudi tisti del mariborskih sicer vzglednih cest je tak kakor struga Drave. In dokler se ti trije delčki mariborske površine ne izgledijo, nimate, o patres conscripti, na mariborskem magistratu, pravice, da prezirno zakremžite svoje inače prijazne vizaže ob spominu na beograjsko kaldrmo in tudi z ono medaljo ne bo dotlej nič.

K koncu bi rad še seznanil svoje somestčane z duhovito iznajdbo, ki je res v kar največji meri lajšala strahovite učinke vročine ravnokar prestanih julijskih pasjih dni. So to zelena celoluidna očala. Ako jih nadeneš na nos, izgledaš najprej imenitno, moderno, Harold-Lloydsko; a se izpremeni tista večno impertinentno plavo nebo na mah v sivo zelen obok, raz katerega se samo še cmeri ono inače bleščeče se in pekoče solnce. Zazdi se ti, da je nebo zastrito s sila nevarnimi oblaki, da se bližajo tajfuni in tornadi, da se bodo kar vili cel tanki vodovji na izmučeno in izsušeno zemljo in one suhe in pekoče sape, ki pikajo od Ptuja sem, se ti zdijo kot predhodni hladni vrtinci bližajoče se nevihte.... Seveda spominjajo ta očala zelo na ona, ki so jih nadelj oslu, ki je moraj rumene oblanice griziti mesto zelene trave. —

Kmetijsko-gospodinska šola Kmetijske družbe v Ljubljani.

S 1. oktobrom se otvori osemindvajseti tečaj gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je v posebnem poslopiju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din, za pouk pa 100 Din. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo: 1. dovršiti 15. leto; 2. predložiti zadnje šolsko izpričevalo; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosednji glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Lastnoročno pisane, nekolokovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo vsaj do 15. avgusta Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani. Pri sprejemu deklet v gospodinsko šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin. —

Mariborski in dnevni drobiž

Iz železniške službe.

Premeščeni so: Ivan Kuster, Franc Kaiser in Karel Perše od kontrole dohodkov v Mariboru k prometnemu komercialnemu oddelku direktorije v Ljubljani; progovni čuvaj Anton Savernik iz Novega mesta v Maribor. Zvaničnikom I. kat. so imenovani: Alojzij Korošec, adm. zvanik, Franc Polovič, kurjač-obrtnik, Srečko Schlag, kurjač-obrtnik, kurilnica Maribor. —

Poravnava pri Slavenski banki sprejeta.

Pri včerajšnjem končnem glasovanju v Zagrebu je bila poravnalna ponudba na podlagi 22 odstotne kvote sprejeta s kvalificirano večino. Za poravnavo je glasovalo čez 106 milijonov terjatev, proti pa 10 milijonov. Za poravnavo so glasovale tudi »Kranjska hranilnica« in »Hipotekarna banka« iz Ljubljane, tržaška »Zadružna Zveza« in celjska »Zadružna Zveza«. Čim bo ta sklep pravomočen, bo moral upravni odbor upnikom II. razreda takoj izplačati 22 odstotno kvoto njihovih terjatev.

Mariborska dekliška počitniška kolonija v Bakarcu.

Dnevi, ki so nam bili določeni za bivanje ob morju v lepem zelenem in romantičnem Bakarcu, so nam kaj hitro potekali in posloviti smo se morali od vseh ugodnosti, ki nam jih je nudilo morje, zrak in solnce in posebno društvo PRK, ki nas je denarno podpiralo, da smo imeli tako izvrstno hrano in dobili, tako obilne porcije in da smo lahko prirejali izlete, igre in plavalne tekme. Da so vse te naše zabave tako izvrstno uspele se imamo zahvaliti naši dobri voditeljici gđ. Hermi Bračičevi, ki je vse to organizirala. Za časa bivanja v Bakarcu smo prehodili vsa bližnja sela in obiskali tudi bolj oddaljene kraje kakor: Bakar, Kraljevice, Crikvenico in Sušak. Največ časa smo seveda preživeli v kopališču, kjer smo se razen s kopanjem zabavali tudi z raznimi igrami. V soboto smo priredile plavalno tekmo. V ta namen je naša gospodična voditeljica kupila več lepih nagrad. Tekmovale smo v treh skupinah. Tekmovalke so se razdelile v skupine po velikosti. Pri prvi skupini, pri največjih, je dobila prvo nagrado — krasno skodelico v obliki jagode in podstavek v obliki lista — Savinka Hreščak. Pri II. skupini je dobila prvo nagrado — zopet skodelico s sliko Sušaka in podstavek, — Marija Korman. Pri najmanjših, kjer so tekmovala do 7 let stare deklice, ki so se šele letos priučile plavanju, je dobila prvo nagrado, — veliko tablo čokolade — Tihica Dobravc. Seveda so dobile tudi še druge kak lep spomin, saj je bilo za vsako skupino 7 nagrad! Vse so bile zadovoljne in vesele. —

Magistratni ravnatelj

g. Alojzij Koechler je nastopil enomesečni dopust in ga nadomešča v njegovi odsotnosti magistratni svetnik g. Franc Rodošek. —

Borza dela nujno potrebuje

in sicer za takojšnji nastop pri »Prvi jugoslovanski tvornici vagona, strojeva in mostova« v Brodu na Savi 6 do 8 železostrugarjev z zajemčeno urnino 6—7 Din in z zasluzkom v akordu od 8—10 Din na uro. Oženjeni reflektantje dobe tudi stanovanje za ceno 80 do 100 Din mesečno. Po 6 mesečnem službovanju se potni in selidbeni stroški povrnejo. Nadalje potrebuje ista tvornica po 2 kovača za kotle in baker. Urnina je Din 7, ostali pogoji kakor za železostrugarje. — Za lesno industrijo Vladimira Kobija v Kozjem se rabi več oglarjev. Nastop takoj. — Za Maribor rabi borza dela več piščilnih natakarc ter šivilj za kroje in perilo. —

Požar na Murskem polju.

Včeraj ob ¼3. popoldne je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju posestnika Kovačiča v Šalincih na Murskem polju (med Ljutomerom in Križevci). Gospodar je s svojimi baš spravljaj na njivi snopje in ni bilo nikogar doma, ko je začelo goreti. Prihiteli so sosede in požarne brambe, med njimi ljutomerska z motorno brizgalno, vendar je bilo moč rešiti samo živino in nekaj orodja, vse ostalo — stanovanjsko in gospodarsko poslopje s pohištvo, senom in že spravljenim žitom pa je zgorelo. Škoda je veliko večja nego zavarovalnina. —

Tombola v Pekrah.

Kljub neugodnemu vremenu se je preteklo nedeljo podalo mnogo Mariborčanov in Studenčanov proti Pohorju med pekske vinograde — sreči nasproti. Garšilci v Pekrah so namreč za svojo novo turbinsko brizgalno piredili dobrodelno tombolo z bogatimi dobitki: okrog 400 najrazličnejših dobrot je bilo razdeljenih med 2000 glavo množico udeležencev. Polnoštevilno je bilo zastopano Radvanje, sosedni Limbuš in celo Ruše. Originalne dobitke so dobili: 160 ! pravega »Pekračana g. Adolf Vogrinec, trgovec v Limbušu, šivalni stroj g. Seriatz, trgovec v Studencih, dirkalno kolo g. Jože Zemljčič, slaščičar v Limbušu. Mnogo je bilo tudi kmetijskega orodja, perutnine in celo 2 ovci, kar je posebno dobrodošlo viničarjem in okoliškim kmetom. Splošno zadovoljnost je zaključila veselica, najbolj vesel bo pa blagajnik gasilcev, ki so prišli najbolj na svoj račun. —

Nov snopič zbirke zakonov.

Tiskovna zadruga je izdala 28. snopič zbirke zakonov, ki vsebuje zakon o odvratanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni, pravilnik o cepljenju živali zaradi odvratanja zdravljenja in, spoznavanja živalskih kužnih bolezni ter o upravljanju državnega fonda za zatiranje živalskih kužnih bolezni. Poleg tega vsebuje še uredbo o načinu upravljanja denarnih kazni zaradi prekrškov in prestopkov po členih 111. in 113 tega zakona. Knjiga, ki je važna zlasti za sreska poglavarstva, živinozdravnike in občine, velja s poštnino vred Din 21. Knjiga se dobi v podružnici Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 13. —

Udruženje vojnih invalidov v Mariboru sporoča vsem svojim članom in članicam, da bo dogovorno z društvom stanovanjskih najemnikov, s katerim ima skupno pisarno v Mariboru, Rotovski trg št. 1 pritličje, v poslopiju mestnega magistrata, s 1. avgustom naprej uradovalo zopet vsako sredo, soboto in nedeljo od 9.—11. dopoldne, kakor svoječasno. S to spremembo uradnih ur je ustrezno zlasti članom in članicam z dežele, ki prihajajo ob teh dnevih največ v mesto po svojih poslih. —

V pletarsko šolo v Ptuj

se sprejemajo za šolsko leto 1929-30 v 1. letnik redni in izredni učenci (učenke), ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. Vpisovanje se vrši od 24. junija do vključno 30. avgusta. Redni učenci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu staršev oziroma njih namestnikov in naj prinesejo seboj: rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo in npravnstveno spričevalo. Vpis se lahko izvrši tudi pisмено, vendar je v tem slučaju potrebno pri mladoletnih pisмено dovoljenje staršev. Redni in izredni učenci se morajo vzdrževati na lastne stroške. Pouk prične 1. septembra. —

Maščevanje odpučenega delavca.

Pri stavbi Maksa Škroberja na Tržaški cesti je bil nekaj časa zaposlen 22-letni Jožef Ratmajer, tesar iz Slivnice pri Mariboru. Te dni je nastal med njim in njegovim delodajalcem spor radi plačila mezde. Spor je imel za posledico takojšen odpust Ratmajerja, ki je pri svojem odhodu v soboto zagrozil, da si bo že sam plačal lon... Sinoči je izvršil svoje grožnje s tem, da je v neopaženem trenutku vlomil v leseno barako pri Škrobarjevi stavbi ter odnesel dve tesarški sekiri, vredni 400 Din, več železnih in lesenih meril ter nekaj drugega orodja. Svoj plen, katerega smatra kot ekvivalent za svojo odškodnino, je neznanokam odnesel. Ker pa so na policiji in na sodišču drugega mnenja, se bo maščeval nad njim zviti paragraf. —

Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptuj

ima dne 2. avgusta ob 5. pop. svoj 8. redni občni zbor v spodnjih prostorih Narodne doma. Dnevni red običajen! V slučaju nesklepnosti bo istotam uro pozneje zbor ob vsakem številu članstva! Vabljeni so gg. starešine. Člani (-ice) pridite polnoštevilno! —

Tamburaška kapela v »Evropi«.

V sredo 31. t. m. bo v kavarni »Evropa« poslovilni večer tamburaške kapele. Od 1. avgusta naprej koncertira vsak večer damska salonska kapela. 1799

Preporod Kitajske

KITAJSKA ZGODOVINSKA KULTURA. — VZROKI KITAJSKE NEMOČI. — VODILNE IDEJE REVOLUCIJE. — TEMELJI PREPORODA.

V teh dneh, ko so oči vsega sveta uprte na Daljni vzhod, kjer se, zaenkrat še v diplomatični borbi, merita dve ogromni sosedbi, Rusija in Kitajska, ne bo odveč, ako se malo pomudimo pri zgodovinskem razvoju Kitajske, ki je s svojimi 400 milijoni prebivalcev največja država na svetu. Po čudovitem zakonu preseljevanja kulture v pradavnih dobah, je bila Kitajska dežela visoke omlake že takrat, ko je bilo prebivalstvo Evrope več ali manj podobno raznim divjim narodom današnje Afrike, Južne Amerike, Avstralije in Polinezije. Kdaj so se prebudili pravzaprav prvi začetki kitajske prastare kulture, ni znano, gotovo pa je, da so Kitajci bili že pred 10 tisoč leti poljedelsko ljudstvo, da so torej imeli vse predpogoje za razvoj višje omlake.

Med tem pa, ko so drugi narodi, ki jih poznamo iz stare zgodovine, silili neprestano preko svojih meja ter širili s tem poleg svoje moči tudi svojo kulturo in civilizacijo, tako n. pr. Egipčani, Asirci, Babilonci, Feničani, Izraelci itd., so se Kitajci držali svoje zemlje in se strogo separirali od ostalega sveta. Ta njihova čudna ljubezen do oddajnosti od drugih ljudstev, jih je naposled privedla celo tako daleč, da so zgradili na svoji severni meji ogromen zid, preko katerega ni neopazeno moglo nobeno živo bitje. Ker je na drugi strani delilo njihovo zemljo od ostalega sveta široko morje, so bili dolga stoletja kakor zaprta hiša. Nihče ni mogel brez njihove vednosti ven in nihče noter.

V tej lastnosti Kitajcev tiči verjetno glavni vzrok, da je vsa njihova visoka prastara kultura postala brez haska za ostalo človeštvo in da naposled tudi nova, evropska kultura ni mogla do njih. Ker so pa bili Kitajci kot iznajditelji bolj teoretiki kot praktiki, so premnoge žetnijalne izume, ki so po nastanku daleč pred našimi, pustili neizrabljene in so bili ob času, ko je Evropa segla v svet in iskala kolonij, brez zavesti svoje ogromne moči in sposobnosti, so kmalu podlegli. In 400 milijonov Kitajcev s prastaro lastno kulturo se je moralo brezpogojno ukloniti samovolji peščice eksponentov Evrope. Kitajska je tako postala interesna sfera Anglije, Francije, Nemčije, Rusije, Združenih držav Severne Amerike ter naposled še sosednje Japonske.

Toda nagel dvig in preporod Japonske tudi za Kitajsko ni mogel ostati brez po-

sledic. Mladi kitajski rodoljubi, ki so proti tradiciji svojih očetov pričeli posegati najprej japonske in potem še evropske visoke šole, so zasnovali načrt velikega preporoda vsega kitajskega naroda. Njihova moč je od leta do leta bolj naraščala in ker je bila glavnaovira napredku dinastija, je morala ta najprej izginiti in »država sredine nebeškega cesarja« je na presenečenje vsega sveta postala preko noči — republika.

Kot taka se je Kitajska udeležila tudi svetovne vojne na strani antante proti centralnim silam. Toda izid svetovne vojne, ki je poleg centralnih sil zrušil tudi carsko Rusijo ter dvignil na krmilo boljševizem, je globoko odjeknil v vrstah kitajskega naroda. Težnji za nacionalni preporod se je pridružilo stremljenje po komunistični revoluciji, ki je pretila upropastiti vsa dotedanja nacionalistična prizadevanja. Tako je nastal kaos, ki ga je še povečal partikularizem posameznih generalov mlade republike in posledica je bila nedavno dokončana državljanska vojna. Toda misel nacionalnega in kulturnega preporoda Kitajske je bila močnejša kakor vsa druga stremjenja in je naposled popolnoma zmagala. S to zmago pa ni izgubila svojih komunističnih pozicij in izgledov samo Rusija, ampak je tudi Evropa in sploh bela asa izgubila svoje politične ter gospodarske, postojanke in privilegije na kitajskem Daljnem vzhodu.

Danes stoji Kitajska pred nami prvič kot zares suverena država in kitajski narod kot enakopraven član človeške družbe. Proces pa s tem še daleč ni dovršen temveč je komaj še v zarodku. Razvoj kitajskega nacionalnega in kulturnega preporoda ima pred seboj še ogromne možnosti, pred katerimi bo prejel ali slej strmlet svet in bo z njimi moral brezpogojno računati kot s prvo silo. Kar pa loči Kitajce najbolj od Japoncev je to, da so poslednji zgradili svojo preporodno nacionalno in kulturno zamisel, več ali manj po strogem evropskem vzorcu, da so torej le kopirali Evropo, dočim gradijo Kitajci v glavnem iz svojega lastnega in miselnega sveta in se evropskih pridobitev poslužujejo le bolj zunanje, t. j. tehnično. Ta preporod pa se ne da več zaustaviti in bi se nadaljeval tudi v slučaju rusko-kitajske vojne in v slučaju kitajskega poraza. Na Kitajskem vstaja nova zgodovina bodočnosti!

Najmanjši bratie naše zemlje

PLANETOIDI IN NJIHOVO ODKRITJE. — ŠTEVILO ŠE VEDNO NARAŠČA. — ČUDAKI MED BRATI.

Ko smo v dosedanjih člankih opisovali takozvane notranje planete, bi morali pogledati sedaj k zunanji, toda med notranjimi in zunanji je tako velika razdalja, da so zvezdoslovci že davno vedeli, da bi po gotovem zakonu tamkaj moralo biti še drugo svetovno telo. Dasi so ga pazno iskali, se je posrečilo šele l. 1801. astronomu Piazzu v Palermu v Italiji, da je našel med Marsom in Jupitrom nov planet Ceres, a čez leto dni je bil odkrit še drugi, Salada, od tedaj dalje pa so bili l. 1804 odkriti še Juno in Vesta, 38 let pozneje Astreja, potem pa Heba. To odkrivanje vedno novih nebesnih teles med Marsom in Jupitrom je vzbudilo toliko zanimanja za odkritje še nadaljnjih, da so jih do l. 1850 našli še 9, do 1870. še 5, od tedaj dalje pa s pomočjo fotografskih aparatov toliko, da znaša danes njihovo število že nad 1000, odkrivajo pa še vedno nove.

Ta nova nebesna telesa pa so tako majhna, da jih s prostim očesom, izven redkih izjem in ob najugodnejših pozicijah, sploh ni mogoče opaziti. Največji med njimi, že omenjeni Ceres meri v premeru le 768 km, to je približno tolikor, kolikor znaša zračna linija od Maribora do Bitolja, Palada ima v premeru 498 km (Maribor — Dubrovnik). Juno pa le 193 (Maribor — Trst). Toda ti so med svojimi brati veliki, kajti manjši so neznat-

ni pritlikavci s premeri po samo 10 kilometrov ali pa še manj. Tem planetom so dali zategadelj ime planetoidi. Najsvetlejša, čeprav ne največja (premer 385 km) je med njimi Vesta in astronomi sklepajo iz tega, da ima mogoče atmosfero, sicer so pa raziskovanja ugotovila, da so najbrže obdani z zrakom tudi nekateri drugi planetoidi. Če je to res, imajo gotovo tudi vodo in je tedaj podana vsa možnost organskega življenja na njih. Če pa živijo na njih živa bitja, je njihova zemlja zelo majhna in jo v enem dnevu ali vsaj v enem mesecu lahko vso obhodi.

Za pot krog sonca rabijo planetoidi od 4 do 5 let, nekaj jih potuje celo po enem in istem tiru, a kljub temu ne trčijo skupaj. Tako poznamo n. pr. skupino dveh, treh in celo sedem, ki potujejo po isti poti. Še bolj zanimivo kakor to pa je, da je pot krog sonca pri nekaterih tako »ekscentrična«, to se pravi oddaljena od kroga, da zaidejo celo med Mars in našo zemljo. Tako se nam v najugodnejšem slučaju približa planetoid Eros za 0.16 enote, dočim nas »obišče« Mars, kadar nam je najbližji, le za 0.38, Paliza pride do razdalje 0.16, drugi (Albert, Alinda) pa za nekoliko manj. Leta 1906. in l. 1907. so bili odkriti pa planetoidi Ahil, Patrokel in Hektor ter pozneje Nestor in Priam, ki potujejo na isti liniji z Jupitrom in zaidejo včasih še

onstran njega. Verjetno je tedaj, da se gibljejo kateri tudi še dlje onstran Jupitra, doslej pa še niso bili odkriti.

Odkritje planetoidov je vzbudilo že spočetka domnevo, da so nastali morebiti na ta način, da se je iz kakršnegakoli neznane razloga razletel planet, ki je krožil nekoč med Marsom in Jupitrom. To naziranje je dolgo prevladovalo v krogih zvezdoslovcev, toda v najnovejši dobi so bili s strani uglednih učenjakov izrečeni toliko pomisleki proti temu naziranju, da je tako postalo zelo malo verjetno. Pa tudi če je res, da so planetoidi le svetovi, ki so nastali iz drobcev prej-

šnjega večjega planeta, je moral biti oni planet zelo majhen, manjši kakor pa je Merkur.

Planetoidi so objekti zanimivih astronomičnih opazovanj in z odkrivanjem novih se bavijo mnogi zvezdoslovci. Koliko jih je še neodkritih, ni mogoče vedeti, saj so bili baš te dni najdeni zopet trije novi. Ta nebesna telesa našega sončnega sistema so nekaka zveza, ki izpolnjuje vrzel med »notranjimi« in »zunanji« planeti, da bi pa mogli dognati, kakšna je njihova površina, če so na njih tudi morja in kopne zemlje, živa bitja itd. za to so veliko premajhni.

Boj za sto let staro milijonsko dedščino

V Londonu je končan — vsaj začasno — senzacionalen proces za milijonsko dedščino. Tri sestre, že stare dame, so si leta in leta odtrgovale od ust, samo da bi se jim posrečilo dobiti fantastično ogromno dedščino. Šlo je za nič manj kot za 200 milijonsko dedščino. Prebrskami so bili najstarejši krstni registri in prelistane cele skladovnice zaprašenih aktov. Pet let so se pravdale vse tri dame. Akti so romali od sodišča do sodišča. Končno pa je bila — kakor bi treščilo — vendarle razglazena razsodba. Vse tri dame so bile s svojimi zahtevami zavrnjene, češ, da so njihove zahteve po dedščini že zastarele — ker je preteklo od smrti zapuščinske lastnice že nad 100 let. To ogromno bogastvo je zapustila že l. 1798 Marija Lepine, ki je zblaznela. Njeno premoženje je izročil kralj Jurij III. v upravljanje admiralu Hown z naročilom, da naj upravlja toliko časa, dokler se ne prilagode kakor upravičeni dediči. In sedaj, torej po 130 letih — precej pozno torej — so se vendar javili. Vse tri sestre so napravile najprej prošnjo na krono, a so bile zavrnjene. Sledilo je sodišče za sodiščem, ki pa so delale tožiteljicam vse mogoče neprilike, samo da bi se rešila tega neprijetnega procesa. Na dnevni red je prišlo tudi vprašanje, ali se ni morda Lepineova pred smrtjo poročila z admiralom. To je tudi res bilo. Toda ona je bila vendar blazna! Razpravljati o zakonu z blazno žensko, oziroma o veljavnih in iz tega izvirajočih premoženjsko-pravnih posledicah po tako dolgem času, pa je seveda silno zamotana stvar. In tako je prišlo do pravcate salomonске razsodbe. Vsem trem sestram je bilo sicer priznано, da so upravičene do dedščine, žalibog pa so njih zahteve zastarele.

Bojna oprema pred 600 leti

V starem mestu Visby so odkrili zopet presenetljive arheološke izkopanine. V 600 let starem grobišču, kjer je bilo pokopanih skupno 1800 padlih vojakov, ki so obležali na bojišču l. 1361 v boju med meščani Visbya in armado danskega kralja Waldemarja Atterdaga, so našli pri izkopavanju zelo zanimive stvari. Med drugim 15 lobanj in celo vrsto skeletov, popolnoma obdanih od oklepov. Železne rokavice obstojajo iz preko sto majhnih delov, ki so na čudovit način spojeni skupaj. Iz teh najdenin si je mogoče napraviti jasno sliko, kako so bili vojščaki oboroženi pred 600 leti. Najdene izkopine pa pričajo tudi o izredni srditosti boja: stari, sivolasi borci so padli poleg 15-letnih mladeničev, braneč rodno mesto. Dalje so našli tam, kjer so bila nekoč mestna vrata, 15 m globoko, leseno ladjo, ki je bila razmeroma dobro ohranjena. Po mnenju strokovnjakov »bo ladja stara okrog tisoč let. Najbrže so se je posluževali mornarji na voznjah v ruske vode, posebno v smeri proti Baltičkemu morju.

Granata raztrgala 6 pastirjev.

V vasi Severy v vzhodni Galiciji je eksplodirala neka granata, ki so jo našli pastirji na polju. Eksplozija je imela strašen učinek. Šest pastirjev je obležalo mrtvih na polju, trije pa so bili težko ranjeni in bodo najbrže tudi oni podlegli poškodbam.

Sport

Pred odločitvijo.

Na sobotni glavni skupščini bodo člani LNP sklepali o predlogu nekaterih klubov za spremembo dosedanjega podsaveznega prvenstvenega tekmovanja. O tem predlogu smo se že bavili na tem mestu. Z razdelitvijo dveh klubov iz Ljubljane, dveh iz Maribora in enega iz Celja v enoten razred in ostalih članov v drugo grupo, pa vprašanje še ne bi bilo rešeno idealno. Dasi so v Ljubljani »Ilirija« in »Primorje« ter v Mariboru »Maribor« in »Rapid« vedno vodilni klubi, ki zasedajo prvo in drugo mesto, s tem še ni rečeno, da bi bila razlika med njimi ter tretjeplaciranimi tako velika, da ne bi bila mogoča sprememba v tabeli. V Ljubljani se najbolj približuje vodilnim kluboma Hermes. V Mariboru lahko primerjamo s Hermesom SK Železničarja, ki si je po komaj dvehletnem obstoju priboril v mariborskem sportu trdno pozicijo, s katere bo gotovo še napredoval. »Hermes« in »Železničar« naj bi igrala med sabo izločilno tekmo pred pričetkom podsaveznega prvenstva. Zmagovalec bi si pridobil pravico boriti se s klubi prvega razreda za placement. Prvorazredni klubi naj bi res bili elita slovenskega sporta, ki bi dostojno in uspešno zastopala nogomet LNP-a doma in v tujini.

S čolnom do Črnega morja.

Stirje mladi sportniki, dijaki mariborskih srednjih šol, so se odločili, da se odpeljejo z navadnim čolnom po Dravi do Beograda. Ako bodo razmere dopuščale, bodo nadaljevali svojo mokro pot po Donavi do morja. V Konstanci bi se izkrcali in se vrnili po suhem domov. — Potovanje bo trajalo mesec dni. Fantje so vsekakor zelo korajžni, vendar ni upati, da bodo na navadnem čolnu dosegli Črno morje. Odpotovali bodo jutri predpoldne ob pol 10. uri. Start je pri kopališču na Koroški cesti. Podjetnim sportnikom (Čerič Herbert, Vissintin Bertl, Jurič Herbert in Strahalm Pobi) želimo, da dosežejo svoj cilj brez nezdod.

Nedotaknjeni gozd

V vasi Nos na Norveškem je umrl pred kratkim v siromašni hiši na ležišču, obstoječem iz samih cunj, ki mu ga je napravila njegova žena, 84-letni bogataš Simas Erson. Vsa vas ga je spremljala k zadnjemu počitku, kajti Ersona so spoštovali ne samo radi njegove pravičnosti, temveč tudi vsled njegovega izrednega bogastva. Velikanski gozdovi so bili njegova last, vendar pa jih ni izkoriščal. V njegovih gozdovih ni smela peti nikdar sekira. To je obljubil že svojemu očetu. Preteklo leto mu je ponudil neki lesni trgovec tisoč švedskih kron v gotovini in sicer samo za pravico, da bi smel posekati najstarejša drevesa, ki so odvezemala mlajšim zrak in svetlobo. Toda stari se je trdno držal svoje obljube. Po njegovi smrti je občinski župan opozoril njegovo dve leti mlajšo vdovo, da naj napravi oporoko, češ da pride sicer vsled pomanjkanja pravnih dedičev vse ogromno posestvo v last države. Toda stara ženica noče napraviti oporoke. Izjavila je, da ji je čisto vseeno, ako pripade vse državi, bo vsaj vsakdo imel kaj od tega. Tudi, dokler bo ona živa, ne bo v njenih gozdovih nikdar zapela sekira.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 129

Pravi načrt Ivana de Medičis je bil le napoln razviden. Zdi se, da se je ta vojščak vojskoval predvsem iz strasti do vojskovanja, moritve, ropa in plenitve same na sebi.

V tem je bil podoben pravzaprav vsem velikim zavojevalcem.

Nekateri zgodovinarji ga imenujejo »ljubeznivega vojščaka«.

Tega »ljubeznivega vojščaka« so se bali kakor šibe božje. Četudi se ni imenoval »šiba božja« kakor hunski kralj Atila, je bil vendar z nekako nesramnostjo sprejel ime, ki so mu ga zložili vojaki, in je iskal slave v tem, da je v svojih dejanjih opravičeval priimek »Veliki Vrag«, ki se ga je bil prijel.

Večkrat se mu je pripetilo, da je dal mirnodušno poklati par tisoč nedolžnih ljudi; toda on je bil človek, ki se je rad smejal.

In s smehom na ustnicah je ukazal pleniti in požigati po mestih, ki so bila tako nesrečna, da so padla v njegovo oblast.

Odtod oboževanje njegovih vojakov.

Roland je ponoči dospel v taborišče Velikega Vraga pred Governolom. Ivan de Medičis, ki je kmalu hotel z vsemi svojimi bojnimi silami naskočiti trdnjavo, jim je dal tisto noč prosto. Veselje je vladalo po taborišču, pravi Filaret Šal, in noč je kazala lice praznika. Tisoč in tisoč krikov »Živel Veliki Vrag!« — »Eviva il Gran Diabolo!« je odmevalo od vseh strani.

Mraz je bilo. Oster veter je pihal med drevesi in šatori. Po vsem taboru so goreli veliki ognji.

Ogromno veselje se je dvigalo iz tega taborišča, kamor so se bile nateple lahkomišelske krasotice iz vse okolice.

Razuzdanost je ležala v ozračju kakor omamen vonj.

Vojaki so bili šli še zvečer na vse strani, da nagrabijo plena za ponočno gostijo in so se vrnili obtovorjeni z raznovrstnimi živili.

Nekateri so poskakali s konj in odvezali s sedla po več svinjskih gnjati, ki so jih bili nakradli, drugi so tirali pred seboj koštrune in kozličke, ki so jih v taborišču nemudoma poklali ter jih nataknil na ražnje ali pa na sulice, da jih speko na odprtem ognju; tretji so valili velike sode vina, ki je v taboru naglo izginilo v žejna grla.

Tuintam si videl kmete in kmetice, ki jih je bilo to ropanje pripravilo ob poslednji imetek; jokali so, ihteli in si pulili lase.

In pod velikimi hrasti, ki so bili vzlic hudemu mrazu obdržali še nekaj svojega gostega listja, ob temni luči bakelj ali v rdečem žaru ognjev so se prikazovale skupine vojakov ki so jedli, pili, peli pesmi in objemali ženske.

To je bila razuzdanost, kakršna se je pojavljala vedno pred bližnjo bitko.

Krepki vonj močnih vin je napovedoval vonjavo prelite krvi.

Kletve, hripave pesmi, kriki igralcev, divje rjovenje vojakov, prepirajočih se za žensko — vse to je bilo Rolandu na ušesa, ko je jahal po tej gnječih soldateske, srce polno mržnje in studa.

Zahteval je, naj ga peljejo pred vrhovnega poveljnika.

Veliki Vrag je bil v svojem šatoru sredi taborišča, v družbi nekaterih svojih najljubših častnikov. Šator je bil prostoren; velik ogenj je gorel pred vhodom, pred ognjem pa je stalo na straži dvanajst nepremičnih jezdecev z mečem v roki. Velika miza je bila postavljena v šatoru. Za njo je sedel Ivan de Medičis s svojimi oficirji, dočim so igralci z lutnjami in flavtami zaman poskušali nadvladati ogromni hrup razvrat in razuzdanosti, ki se je v silnem, hripavem viharju dvigal iz taborišča. Ivan de Medičis je jedel, pil, smejal se na vse grlo, in da se ni razlikoval po svoji bogati obleki, bi ga bil Roland imel za enega izmed vojakov, ki jih je Roland zapazil pod hrastovjem v luči taboriščnih ognjev.

Ko je stopil Roland predenj, je namršil obrvi. Ta zaprašeni jezdec, čigar obraz se je tako zelo razlikoval od obdajajoče ga radosti, se mu je zdel slabo znamenje za jutrišnji dan.

Kakor hitro se je Roland pojavil, je na migljaj Velika Vraga mahoma prenehal ves krik in vrišč.

»Kdo ste?« je vprašal Ivan de Medičis.

»Iz Benetk prihajam,« je dejal Roland, »da govorim z vami o tajni zadevi: ime mi je Roland Kandiano, sin doža Kandiana, podlo presenečenega sredi slavlja in oslepljenega v njegovi lastni palači.«

Zamolkel drget iznenadenja je sprejel te besede, izgovorjene z mirnim glasom.

Strašna zgodba Kandianov je bila znana; izpremenila se je bila skoraj v nekako grozno legendo, kakor je bila tragična aventura Rolanda Kandiana, ki so ga prijeli in vrgli v temnico v trenutku njegove zaroke, postala legenda ljubezni, ki so jo vsi pripevedovali s sočutjem.

»Mislim sem,« je dejal Ivan de Medičis, »da ste v ječi.«

»Če je treba, človek uide iz ječe tudi takrat, če je beneška temnica.«

»Vi bi torej radi govorili z menoj?«

»Da, če vam je všeč.«

»Bodite dobrodošli pri moji mizi in pod mojim šatorom,« je dejal Veliki Vrag. »Poznal sem Kandiana; bil je predober človek, ki je premalo poznal edino sredstvo, s katerim se da vladati v miru in brez skrbi; toda nazadnje bil je človek, ki je ob priliki znal storiti drugemu uslugo in jo storil tudi meni pred kakimi desetimi leti. Zato naj bo njegov sin dobrodošel med nami ...«

S temi besedami je Ivan de Medičis pokazal Rolandu prostor poleg sebe. Roland je sedel in trčil s kozarcem, ki so mu ga bili nalili, ob kozarec svojega gostitelja. Po tem dejanju vpludnosti se ni več dotaknil niti jedi, niti pijače.

Smeh in glasni razgovor je izbruhnil iznova ter napolnil prostorni šator z bučnim hrupom.

Ivan de Medičis je od strani opazoval svojega gosta ter občudoval njegovo moško lepoto, silo in gibčnost, ki se je očitno razodevala v sleherni njegovi kretnji.

»Če se zanaša name, da bi mu pomagal zopet osvojiti krono starega Kandiana, se jako moti,« je mislil sam pri sebi. »Tristo satanov, Foscari je hud nasprotnik, in ne želim si ravno nakopati njegovega sovraštva. Toda če bi bil pri volji, sprejeti poveljstvo nad enim delom moje armade, si lahko rečem, da nocojšnja noč ni minila zaman.«

Razgovarjaje se tako sam s seboj, je Veliki Vrag obenem izpraševal Rolanda o njegovem bivanju v podzemeljski temnici, o tem, kako so ga prijeli, in o tem, kako je ušel ...

Roland mu je odgovarjal trezno in mirno, v kratkih besedah.

Toda sleherni njegovih besed je dajala poslušalcu višje mnenje o njem.

Ko je Veliki Vrag naposled rekel svojim častnikom, da se je čas raziti, je bil njegov sklep že storjen: hotel je predlagati Rolandu, naj stopi v njegovo službo, in mu zaupati odlično mesto v svoji armadi.

Častniki, sluge in lutnjariji so se razšli z naglico, ki je pričala, da je navidezno razbrzdana disciplina v tem taborišču razvrat in resnici nenavadno močna.

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, kletužijev posredovalne in sejalne namene obšinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Uradnico

absolventinjo trgovske šole sprejme tukajšnje podjetje. — Slovenščina, srbohrvaščina, nemščina, stenografija, strojeplis pogoj. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Uradnica korespondentka«. 1802

Iščem pošteno postrežkinjo.

Zglasiti Prešernova ulica 2 II. 1803

Oddam opremljeno sobo

s kopalnico, samo solidnemu gospodu. Cena Din 360. Vprašati v Kamniški ul. 5, parter, Pavlič. 1804

Z 8. avgustom t. l.

oddam na Koroški cesti 76 dvosobno stanovanje s kuhinjo. 1805

Samostojen gospod

išče strogo separirano sobo z električno razsvetljavo in eventualno uporabo kopalnice. Pismene ponudbe naj se vpošljejo na upravo »Večernika« pod »300«. 1806

Natakarico servirarico

sprejme takoj Kavarna »Evropa«. 1807

Tiskovna založba v Mariboru,

Aleksandrova 22 išče kolporterja za celo Slovenijo, ki bi razpečeval 3 knjige. Ugodna prilika za upokojece, ki imajo na železnici znižano vožnjo. Zaslужek 25% od inkasirane kupnine. — Ponudbe do 5. avgusta na zgorajšnji naslov. 1801

Pianino,

krasen glas. Cena 17.000 Din. Odplačuje se lahko v manjših mesečnih obrokih. Glavno zastopstvo Kanzler, Maribor, Gosposka ul. 2. 1800

Sedlarskega in ličarskega vajenca

sprejemem takoj. Zglasiti se v Gosposki ulici št. 2 I., desno. 1808

Prodaja!

V neposredni bližini Maribora se vrši dne 2. avgusta 1929 ob 8. uri zjutraj sodna prodaja premičnin kakor: razno pohištvo, puške, vozovi, sodi, klavir, vino itd. — Natančen naslov pri Meštni hranilnici v Mariboru. 1809

Opremljeno sobo

z električno razsvetljavo na Aleksandrovi cesti št. 57, pritličje desno, soba št. 1, oddam. 1810

Čitaj in povej sosedu!

Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tattenbachovi ulici 14, se kemično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro z različnimi kombinacijami.

Izgubljeno!

Ročna torbica z 4 ključi in nekaj gotovine je bila pozabljena na kolodvoru Slivnica-Orehovavas v soboto 27. tm. Pošten najditelj se naproša, da vrne ključe v trgovini Berdajs, Maribor — gotovino lahko obdrži kot nagrado. 1812

Obširno klet

v sredini mesta oddam s 1. septembrom v najem. Cenj. ponudbe pod »Klet 500« poslati na upravo »Večernika«. 1796

Solidnega gospoda

sprejemem na stanovanje in hrano. Vprašati: Vila Cvijeta, Kopitarjeva ulica 11. 1811

Mlajši samski bančni sluga,

vojaščine prost, nekaj predizobrazbe, se v Mariboru takoj sprejme. Lastno-ročno pisane ponudbe naj se naslovijo pod značko »Bančni sluga« na upravo lista. 1780

Slovenci,

ki potujete v ali skozi Crikvenico, ste najbolje, najceneje postreženi v Pensionu »Triglav«. Elegantne sobe, prvovrstna kuhinja in vina po nizkih cenah. Priporoča se restavratore Makso Reš. 1623

Cenjenim gospodinjam

se priporočam za naročila pohištva, izgotovljenega in po načrtu: spalnic, jedilnic, kuhinj, madrac, otoman, zaves, rolet, lastnega izdelka. Popravila i. dr. se izvršujejo solidno in poceni. Sprejem pohištva tudi v prodajo in zamenjavo. B. Jagodič, Rotovski trg 4.

HUMANIK

POLETNA

78

OKASIONSKA

128

PRODAJA

147

MOŠKI PLATNENI POLČEVLIJ.

ŽENSKI PLATNENI ČEVLIJ S SPONAMI

UGODNA PRIILKA ZA NAKUP ČEVLEJ RAZLIČNE I ZDELAVE

MARIBOR: Gosposka ulica 17
CELJE: Aleksandrova cesta 1
PTUJ: Slovenski trg »Petovlj«

1740

RAJCE

In vse drugo perilo

TOVARNIŠKA ZALOGA

zato izredno NIZKE CENE pri največji izbiri

Glavni trg 11 JOS. KARNIČNIK Glavni trg 11

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.